

ΤΕΧΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΤΜΗΜΑ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΚΡΗΤΗΣ

**ΘΕΜΑ : “ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΗΣ ΠΟΡΕΙΑΣ ΚΑΙ ΕΚΦΡΑΣΗ ΑΠΟΨΕΩΝ
ΤΟΥ Τ.Ε.Ε/Τ.Α.Κ ΓΙΑ ΤΗΝ ΜΕΛΕΤΗ ΧΑΡΑΞΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΩΝ
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΙΣ ΥΠΟΒΑΘΜΙΣΜΕΝΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΤΟΥ
ΔΥΤΙΚΟΥ ΠΑΡΑΛΙΑΚΟΥ ΜΕΤΩΠΙΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ ”**

Γ΄ Φάση

ΜΕΛΗ ΟΜΑΔΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Αρναουτάκη Μαρία Αρχιτέκτων

Νεονάκης Γιάννης Αρχιτέκτων M.Sc.

Τρουλλινού – Τζωρτζακάκη Άννα Αγρ. Τοπ. Μηχανικός

Ηράκλειο, Οκτώβριος 2004

Η ομάδα εργασίας που συστήθηκε μετά από την απόφαση της Δ.Ε. του τμήματος του Τ.Ε.Ε/Τ.Α.Κ και σύμφωνα με την οποία οριστήκαμε μέλη της οι παρακάτω :

1. Αρναουτάκη Μαρία Αρχιτέκτων
2. Νεονάκης Ιωάννης Αρχιτέκτων M. Sc
3. Τρουλλινού – Τζωρτζακάκη Άννα Αγρ. Τοπ. μηχανικός

αφού παρέλαβε το τεύχος της Γ' Φάσης της “Μελέτης χάραξης Αναπτυξιακών κατευθύνσεων για τις υποβαθμισμένες περιοχές του Δυτικού παραλιακού μετώπου Ηρακλείου Κρήτης 2001 – 2006 το οποίο συντάχθηκε από τους μελετητές Αλέξανδρο Κοτζαμπόπουλο οικονομολόγο & Γεράσιμο Σκλαβούνο πολεοδόμο Χωροτάκτη, μελέτησε προσεκτικά το τεύχος της μελέτης και στη συνέχεια προχώρησε στη σύνταξη του κειμένου της εργασίας που της ανετέθη η οποία χωρίζεται σε τρία μέρη, τα εξής :

1^ο Μέρος Εισαγωγή.

2^ο Μέρος Περίληψη του κειμένου της Γ' Φάσης της προαναφερόμενης μελέτης.

3^ο Μέρος Συμπεράσματα, παρατηρήσεις, επισημάνσεις, τοποθετήσεις επί του κειμένου της Γ' Φάσης της μελέτης.

1^ο Μέρος

Εισαγωγή

Σύμφωνα με την Ειδική Συγγραφή Υποχρεώσεων μεταξύ Δήμου Ηρακλείου και μελετητών είναι η εκπόνηση της «**Μελέτη Χάραξης Αναπτυξιακών Κατευθύνσεων**» για τις υποβαθμισμένες περιοχές του δυτικού παραλιακού μετώπου Ηρακλείου Κρήτης.

Αντικείμενο της Γ' Φάσης της μελέτης είναι :

Κεφάλαιο 1^ο

Ανάλυση της λογικής και της συνάφειας του Προγράμματος

1.1. Η λογική του Προγράμματος

1.2. Ανάλυση SWOT για την Περιοχή Μελέτης

1.3. Η συνάφεια του Προγράμματος

Κεφάλαιο 2^ο

Εσωτερική Συνοχή του Προγράμματος

2.1. Συνάφεια γενικών και ειδικών στόχων

2.2. Εκτίμηση βαθμού συνέργειας των παρεμβάσεων

2.3. Συνέπεια στρατηγικής και στόχων

2.4. Κριτήρια συνολικού σχεδιασμού και επιλογής παρεμβάσεων

Κεφάλαιο 3^ο

Συνέργεια και Συνάφεια με Παρεμβάσεις που υλοποιήθηκαν στην Περιοχή

3.1. Συνέργεια και Συνάφεια ως προς τις στρατηγικές

3.2. Συνάφεια / Συνέργεια με τις παρεμβάσεις

Κεφάλαιο 4^ο

Ανάλυση Δεκτικών και Ποσοτικοποίηση Στόχων

Κεφάλαιο 5^ο

Ανάλυση Επιπτώσεων και Αιτιολόγηση Κατανομής Πόρων

5.1. Εκτίμηση άμεσων και έμμεσων (πολλαπλασιαστικών) επιπτώσεων και παρεμβάσεων

5.2. Αιτιολόγηση κατανομής πόρων

Κεφάλαιο 6^ο **Θέματα Εφαρμογής και Συντονισμού Παρεμβάσεων**

6.1. Θέματα εφαρμογής

6.2. Επισήμανση αναγκών συντονισμού παρεμβάσεων

- Τα παραδοτέα της Γ' Φάσης της μελέτης είναι:

Ανάλυση της λογικής και της συνάφειας του Προγράμματος, Εσωτερική Συνοχή του Προγράμματος, Συνέργεια και Συνάφεια με Παρεμβάσεις που υλοποιήθηκαν στην Περιοχή, Ανάλυση Δεκτικών και Ποσοτικοποίηση Στόχων, Ανάλυση Επιπτώσεων και Αιτιολόγηση Κατανομής Πόρων, Θέματα Εφαρμογής και Συντονισμού Παρεμβάσεων, Πίνακες, Διαγράμματα.

2^ο Μέρος

Περίληψη κειμένου της Γ' Φάσης της μελέτης

Στο 1^ο Κεφάλαιο της μελέτης

Ανάλυση της λογικής και της συνάφειας του Προγράμματος

1.1 Η λογική του Προγράμματος

Αρχικά γίνεται αναφορά στο ότι η λογική του Προγράμματος στοχεύει στην πολεοδομική - περιβαλλοντική & οικονομική αναβάθμιση της περιοχής, μέσω δραστηριοτήτων ήπιας έντασης στο πλαίσιο της συνολικής ανάπτυξης της πόλης.

Οι Αναπτυξιακές Προοπτικές της Περιοχής βασίζονται στην αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της, καθώς και των ευκαιριών που παρουσιάζονται στο πλαίσιο των ευρύτερων προσπαθειών που γίνονται για την αναβάθμιση της Παλιάς Πόλης και επιδιώκουν να εξυπηρετήσουν τις ανάγκες και τις τάσεις της ευρύτερης πόλης με μεγάλη προσοχή ώστε να αποφευχθούν οι μεγάλες και αλόγιστες παρεμβάσεις.

Επίσης υπενθυμίζεται πως στόχος των προτάσεων του αναπτυξιακού σχεδιασμού είναι η άρση των κυριότερων προβλημάτων που χαρακτηρίζουν την περιοχή της μελέτης.

Επισημαίνονται οι γενικές στρατηγικές κατευθύνσεις που αφορούν στις υπερτοπικές χρήσεις (απελευθέρωση θαλάσσιου μετώπου, οργάνωση χρήσεων αναψυχής και αθλητισμού, δημιουργία δικτύων ροής πεζών, δυνατότητα υποβάθμισης τμημάτων του παραλιακού οδικού άξονα, όχι σε εκτεταμένες παρεμβάσεις στην ακτή, όχι σε υπέρμετρη ενίσχυση της υπερτοπικής διαμπερούς κυκλοφορίας, όχι σε ενίσχυση του υπερτοπικού εμπορίου, σύμπλευση με τις προτάσεις της Μελέτης Ανάπλασης της Παλιάς Πόλης). Σε επίπεδο γειτονιάς (διατήρηση, ενίσχυση, αναβάθμιση, αντιμετώπιση της άναρχης δόμησης, απαραίτητες παρεμβάσεις, περιβαλλοντική εξυγίανση).

Παράλληλα στη λογική του προγράμματος εμπεριέχονται: α) η υλοποίηση κοινωνικών προγραμμάτων ιδιαίτερα για τις ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού και β) η διατήρηση του υφιστάμενου χαρακτήρα της περιοχής των Καμινίων.

Οι στόχοι του προγράμματος με βάση την μελέτη είναι:

A) Οι Γενικοί Στόχοι του Προγράμματος

Βελτίωση της ποιότητας ζωής της περιοχής, οικονομική ανάπτυξη, πολεοδομική-περιβαλλοντική και κοινωνικο-οικονομική ανασυγκρότηση, άνοιγμα της πόλης του Ηρακλείου στη θάλασσα, ένταξη της περιοχής στις υπερτοπικές λειτουργίες επιπέδου πόλης και αναβάθμιση Ανθρώπινου Δυναμικού.

B) Οι Ειδικοί Τακτικοί – Επιχειρησιακοί Στόχοι του Προγράμματος

Αναβάθμιση των κοινωνικών, τεχνικών & πολιτιστικών υποδομών, προστασία & ανάδειξη του περιβάλλοντος, αναβάθμιση του αστικού περιβάλλοντος, διάσωση & αξιοποίηση του πολιτιστικού περιβάλλοντος, ενίσχυση της απασχόλησης & της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων, μείωση της ανεργίας, εκσυγχρονισμός, βελτίωση των υποδομών για τη λειτουργία βασικών παραγωγικών δραστηριοτήτων, δημιουργία μηχανισμών υποστήριξης της ανάπτυξης της περιοχής.

Γ) Βασικοί Άξονες Προτεραιότητας του Προγράμματος

Ανάπλαση Παράκτιου Μετώπου, Ανάπλαση Καμινίων & Σύνδεση με Παλιά Πόλη, Οικονομική Ανασυγκρότηση, Αναβάθμιση Τεχνικών Υποδομών, Αναβάθμιση Φυσικού & Πολιτιστικού Περιβάλλοντος, Αναβάθμιση Κοινωνικού Εξοπλισμού & Πολιτιστικών Υποδομών & Δραστηριοτήτων, Ανθρώπινο Δυναμικό, Φορείς Εφαρμογής & Διαχείρισης του Προγράμματος.

1.2 Ανάλυση SWOT για την περιοχή της Μελέτης

Παρουσιάζεται η Ανάλυση SWOT της Περιοχής :

1) Ανάλυση Πλεονεκτημάτων

Γεινίαση με το κέντρο της πόλης, μεγάλο μέτωπο στη θάλασσα, αναγνωρισιμότητα των περιοχών, διαθεσιμότητα κενών χώρων, αναξιοποίητες κτιριακές υποδομές, περιφερειακός δακτύλιος, χαμηλές αξίες γης, ικανοποιητική δημογραφική εικόνα, δυναμισμός εμπορικών δραστηριοτήτων και ζήτηση εργασίας, στοιχεία ιστορικού ενδιαφέροντος.

2) Ανάλυση Μειονεκτημάτων

Χαμηλή ποιότητα δομημένου περιβάλλοντος, άναρχη δόμηση, κυκλοφοριακή επιβάρυνση, έλλειψη χώρων πρασίνου και αναψυχής, έλλειψη ενιαίου χαρακτήρα γειτονιών, φτωχά κοινωνικά χαρακτηριστικά, χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης, ελλείψεις κοινωνικών και πολιτιστικών υποδομών, ανεπάρκεια τεχνικών υποδομών, προβλήματα περιβάλλοντος, προβλήματα οδικού δικτύου και δημοσίων συγκοινωνιών.

3) Ανάλυση Ευκαιριών

Αναβάθμιση της παλιάς πόλης, URBAN II - Ευρωπαϊκές πολιτικές – Γ' ΚΠΣ, αθλητικές ολυμπιακές εγκαταστάσεις, νέες οδικές υποδομές, συνείδηση για ανάγκη ανάπλασης δυτικού παραλιακού μετώπου, υπολειτουργία βιομηχανίας και αποθηκών στην παραλιακή ζώνη και ο δυναμισμός του Ηρακλείου – τουρισμός.

4) Ανάλυση Απειλών

Ένταση υπερτοπικών δραστηριοτήτων παραλιακού μετώπου, αλόγιστες επεμβάσεις στο παραλιακό μέτωπο, αποκλεισμός αστικού ιστού από τα θάλασσα, συνέχιση της πολεοδομικής αναρχίας, αποεπένδυση, κρίση του τουρισμού.

1.3 Η Συνάφεια του Προγράμματος

Στη συνέχεια εξετάζεται η Συνάφεια του Προγράμματος ως προς τα παρακάτω διακριτά επίπεδα ή και συνδυασμούς τους :

A) Συνάφεια – ανταπόκριση στρατηγικών στόχων – αξόνων του Προγράμματος στα κυρίαρχα αναπτυξιακά προβλήματα της περιοχής (Πίνακας 1.1)

Καταρχήν γίνεται κατηγοριοποίηση των κυρίαρχων αναπτυξιακών προβλημάτων και στη συνέχεια με βάση την κλίμακα 0-3 γίνεται κατάταξη της ανταπόκρισης συνολικά και ανά άξονα . Τα συμπεράσματα είναι πως η ανταπόκριση όλων των αξόνων είναι από πολύ υψηλή 72% έως απολύτως ικανοποιητική 44%, ενώ μόνο ο 5^{ος} άξονας εμφανίζει χαμηλή ανταπόκριση μόλις 17% κι αυτό αιτιολογείται κατά κάποιο τρόπο από το γεγονός ότι η συγκεκριμένη στρατηγική δεν αφορά μόνο στην περιοχή αλλά στοχεύει στο σύνολο της πόλης. Τέλος πολύ ισορροπημένος θεωρείται ο χαρακτήρας του Προγράμματος στο σύνολο, αφού οι στόχοι και η στρατηγική του ανταποκρίνονται σε κάθε ένα από τα προβλήματα σε πολύ ικανοποιητικά ποσοστά 47% - 60% με ένα πολύ μικρό εύρος διακύμανσης.

B) Συνάφεια – ανταπόκριση αξόνων προτεραιότητας Προγράμματος με τους στρατηγικούς στόχους και άξονες του Προγράμματος (Πίνακας 1.2)

Η συνάφεια - ανταπόκριση όλων των αξόνων προτεραιότητας ως προς τους βασικούς στρατηγικούς στόχους/άξονες κυμαίνεται από 40-73% και είναι ισχυρή σε όλους τους άξονες και ικανοποιητική στους άξονες 4 και 8. Τέλος ικανοποιητική θεωρείται η ανταπόκριση του συνόλου των αξόνων προτεραιότητας ως προς την εξυπηρέτηση των στρατηγικών στόχων.

Γ) Συνάφεια Αξόνων Προτεραιότητας του Προγράμματος με τα προβλήματα της περιοχής (Πίνακας 1.3)

Η συνάφεια - ανταπόκριση του κάθε άξονα προτεραιότητας ως προς τα βασικά προβλήματα της περιοχής είναι από πολύ υψηλή 72 - 78% (άξονες 7 & 8) έως υψηλή στους άξονες 3 & 6 και ικανοποιητική 33 - 44% στους υπόλοιπους. Τέλος πολύ ισορροπημένη θεωρείται η ανταπόκριση του συνόλου των αξόνων προτεραιότητας ως προς κάθε ένα από τα προβλήματα της περιοχής.

Δ) Συνάφεια Αξόνων Προτεραιότητας του Προγράμματος με τους άξονες του URBAN (Πίνακας 1.4)

Πολύ καλή θεωρείται η σχέση μεταξύ του κάθε άξονα προτεραιότητας του URBAN ως προς τους άξονες προτεραιότητας 1,2,3 & 4 του προγράμματος.

Τέλος η σχέση μεταξύ του κάθε άξονα του προγράμματος ως προς όλους τους άξονες του URBAN είναι εξαιρετικά καλή για τους άξονες 7 & 8, πολύ καλή για τους άξονες 2, 3 & 5, ικανοποιητική για τους άξονες 1 & 6 και σχετικά χαμηλή για τον άξονα 4.

Ε) Συμβατότητα του Προγράμματος ως προς τα κριτήρια επιλεξιμότητας που θέτει η πρωτοβουλία URBAN (Πίνακας 1.5)

Αναφέρεται ότι για να κριθεί η περιοχή κατάλληλη για την ένταξη της στην κοινοτική πρωτοβουλία URBAN περνάει από αξιολόγηση βάσει κάποιων κριτηρίων και όπως προκύπτει η περιοχή ανταποκρίνεται σε όλα πλην ενός μικρής σχετικά σημασίας.

ΣΤ) Αξιολόγηση της Περιβαλλοντικής Διάστασης του Προγράμματος : Κριτήρια Αειφορίας και Περιβάλλοντος (Πίνακας 1.6)

Η αξιολόγηση της περιβαλλοντικής διάστασης του προγράμματος γίνεται με την εξέταση της επίπτωσης των αξόνων προτεραιότητας ως προς 10 κοινά αποδεκτά κριτήρια αειφορίας. Το συμπέρασμα είναι πως σε μεγάλη κατηγορία που αφορούν στους άξονες δεν σημειώνεται ουδεμία περιβαλλοντική επίπτωση, αρνητική επίπτωση δεν εμφανίζεται πουθενά, ενώ μια μικτή επίπτωση εμφανίζεται στον άξονα 3.

Η) Συνάφεια Στόχων ή και Αξόνων Προτεραιότητας του Προγράμματος με τους άξονες Προτεραιότητας του ΠΕΠ (Πίνακας 1.7)

Πολύ καλή θεωρείται η σχέση μεταξύ του κάθε άξονα προτεραιότητας του ΠΕΠ ως προς τους άξονες προτεραιότητας του προγράμματος 4 & 2, ικανοποιητική για τους 1 & 5 και χαμηλή για τον 3.

Τέλος η σχέση μεταξύ του συνόλου των αξόνων του ΠΕΠ ως προς κάθε έναν από τους άξονες προτεραιότητας είναι ικανοποιητική (28-50%).

Στο 2^ο Κεφάλαιο της μελέτης Εσωτερική Συνοχή του Προγράμματος

2.1 Συνάφεια γενικών και ειδικών στόχων

Από το κεφάλαιο 1 προκύπτει πως σε ότι αφορά τη συνάφεια, οι ειδικοί στόχοι στο σύνολο τους παρουσιάζουν ισχυρό βαθμό συνάφειας με κάθε έναν από τους γενικούς αναπτυξιακούς στόχους της τάξης του 30-50%. Επίσης τα διάφορα μέτρα των ειδικών ή και τομεακών στόχων ανταποκρίνονται σε ποσοστό 50-80% στους αντίστοιχους γενικούς στόχους.

2.2 Εκτίμηση βαθμού συνέργειας των παρεμβάσεων

Τονίζεται η ιδιαίτερη σημασία της μεγιστοποίησης των δυνατοτήτων συνέργειας μεταξύ των προβλεπόμενων μέτρων – έργων και δράσεων κατά το σχεδιασμό ενός ολοκληρωμένου προγράμματος ανάπτυξης.

Ορίζεται ο βαθμός της συνολικής συνέργειας του προγράμματος ως ο λόγος του αριθμού των προβλεπόμενων συνεργειών μεταξύ διαφόρων μέτρων προς τον αριθμό των δυνατικών συνεργειών. Δίνεται ένας πίνακας βάσει του οποίου ο βαθμός απλής συνέργειας μεταξύ των διαφόρων μέτρων στο σύνολο του προγράμματος ανέρχεται στο 30%, ενώ ο αντίστοιχος δείκτης σε επίπεδο ισχυρής συνέργειας μεταξύ διαφόρων μέτρων ανέρχεται στο 12%.

2.3 Συνέπεια στρατηγικής και στόχων

Για την τεκμηρίωση της εσωτερικής συνοχής του προγράμματος απαιτείται και ο βαθμός αντιστοίχισης της στρατηγικής στις ανάγκες της περιοχής. Αυτός ο βαθμός φαίνεται στο διάγραμμα που δίνεται, όπου γίνεται η συσχέτιση των προτεραιοτήτων με τα βασικά προβλήματα και τις αδυναμίες της περιοχής.

2.4 Κριτήρια συνολικού σχεδιασμού και επιλογής παρεμβάσεων

Τέλος αναφέρεται ότι η συνοχή του προγράμματος ενισχύεται κι από το γεγονός ότι ο συνολικός σχεδιασμός και η επιλογή των παρεμβάσεων έλαβαν υπόψη τη συμβατότητα των παρεμβάσεων με τις προτεραιότητες των προδιαγραφών του προγράμματος, με τα πολεοδομικά – περιβαλλοντικά – κοινωνικο - οικονομικά δεδομένα της περιοχής καθώς και με τα συμπεράσματα της αξιολόγησης των προβλημάτων & προοπτικών της περιοχής. Επίσης λαμβάνεται υπ' όψιν η εξυπηρέτηση της στρατηγικής και των τακτικών στόχων, οι δυνατότητες χρηματοδότησης, η αξιοποίηση του τοπικού ενδιαφέροντος, η συμπληρωματικότητα

με άλλες επεμβάσεις και έργα που ολοκληρώνουν το αποτέλεσμα, καθώς και η τεχνική και η διοικητική ωριμότητα των προτάσεων.

Στο 3^ο Κεφάλαιο της μελέτης

Συνέργεια και Συνάφεια με παρεμβάσεις που υλοποιήθηκαν στην Περιοχή

3.1 Συνέργεια και συνάφεια ως προς τις στρατηγικές

Επισημαίνεται ότι οι βασικές στρατηγικές αναπτυξιακές επιλογές του προτεινόμενου Προγράμματος Ανάπτυξης είναι σε αρμονία με τις προβλέψεις και τις κατευθύνσεις του Γ.Π.Σ. του Ηρακλείου. Επίσης σε πλήρη αρμονία βρίσκονται οι προτεινόμενες παρεμβάσεις με τις είδη υπάρχουσες προτάσεις Μελέτης της Παλιάς Πόλης, καθώς και με τις αναπτυξιακές κατευθύνσεις του ΠΕΠ Κρήτης και με τις προβλέψεις του URBAN.

Από τον έλεγχο που έγινε προέκυψε ότι τόσο οι προτεινόμενες δράσεις όσο και τα προτεινόμενα στο πρόγραμμα έργα είναι επιλέξιμα για χρηματοδότηση από τα προγράμματα URBAN, ΠΕΠ, ΕΠΠΕΡ, Νομαρχιακούς πόρους, Δημοτικούς πόρους Ν.260/ Υπουργείο Υγείας, Ολυμπιακούς πόρους.

3.2 Συνάφεια / συνέργεια με τις παρεμβάσεις

Αναφέρονται οι σημαντικότερες παρεμβάσεις που υλοποιούνται ή υλοποιήθηκαν πρόσφατα στην περιοχή (πολιτιστικού – περιβαλλοντικού – συγκοινωνιακού – αμιγώς αθλητικού χαρακτήρα):

1. Προστασία και ανάδειξη ιστορικού κέντρου , έργα σε ευρύτερες περιοχές ανάπλασης , συγκεκριμένες παρεμβάσεις στο άμεσο περιβάλλον των μνημείων (διαμορφώσεις πλατειών, δρόμων).

Παρεμβάσεις στα Μεσαιωνικά τείχη, κατασκευή έργων δικτύων υποδομής , φυτεύσεις , χώροι αναψυχής , συναυλιακοί χώροι.

2. Έργα Περιβαλλοντικής και Αντιπλημμυρικής Προστασίας (καθαρισμός, αντιπλημμυρική προστασία του Γιόφυρου, απομάκρυνση ανεπιθύμητου κτιριακού αποθέματος στο Δυτικό Παραλιακό Μέτωπο) .

3. Έργα συγκοινωνιακού χαρακτήρα με βάση τις πρόσφατες μελέτες: ολοκλήρωση του δυτικού παραλιακού συλλεκτηρίου άξονα ως το Γιόφυρο, πεταλοειδής παράκαμψη του κέντρου της πόλης .

4. Αθλητικά έργα: κατασκευή Παγκρήτιου εθνικού Γυμναστηρίου και του περιβάλλοντα χώρου (πόλος δραστηριοτήτων & αναψυχής)

Στο 4^ο Κεφάλαιο της μελέτης

Ανάλυση Δεικτών και Ποσοτικοποίηση Στόχων

Αναφέρεται ότι δεν είναι δυνατόν να γίνει μια λεπτομερής ποσοτική αξιολόγηση του Προγράμματος λόγω της πληθώρας των Μέτρων στο σχεδιασμό της Β' Φάσης.

Οι ποσοτικοί δείκτες της παρακολούθησης και αξιολόγησης της μελέτης διακρίνονται σε 3 κατηγορίες :

1. φυσικοί δείκτες παρακολούθησης της προόδου υλοποίησης
2. δείκτες αξιολόγησης αποτελεσμάτων
3. δείκτες επιπτώσεων στην απασχόληση

Οι δείκτες υπολογίζονται βάσει τιμών μονάδων που προέκυψαν κατά την εφαρμογή του Β'ΚΠΣ και Γ'ΚΠΣ και άλλων προγραμμάτων όπως το ΕΠΠΕΡ κλπ..

Σε συγκεκριμένα νέα έργα υπολογίζονται ad hoc δείκτες.
Στον πίνακα 4.1 παρουσιάζονται οι ποσοτικοί δείκτες που υπολογίσθηκαν.

Στο 5^ο Κεφάλαιο της μελέτης Ανάλυση Επιπτώσεων και Αιτιολόγηση Κατανομής Πόρων

5.1 Εκτίμηση άμεσων και έμμεσων (πολλαπλασιαστικών) επιπτώσεων των παρεμβάσεων

Εκτιμάται ότι η επιτυχής υλοποίηση του Προγράμματος θα φέρει θετικές επιπτώσεις κοινωνικο – οικονομικού, περιβαλλοντικού, πολεοδομικού χαρακτήρα. Η ανάλυση διεξάγεται σε 2 επίπεδα :

A. Ποιοτική Ανάλυση

α1. Άμεσες επιπτώσεις από την υλοποίηση του Προγράμματος :

ενίσχυση των εισοδημάτων, αύξηση θέσεων εργασίας, μείωση της ανεργίας, βελτίωση της βιωσιμότητας των επιχειρήσεων, ενίσχυση της τοπικής οικονομίας, αναβάθμιση του περιβάλλοντος, των συνθηκών κατοικίας, εργασίας και υποδομών, αύξηση των τουριστών και των επισκεπτών.

α2. Έμμεσες (πολλαπλασιαστικές) επιπτώσεις από την υλοποίηση του Προγράμματος :

αύξηση των εισοδημάτων, ενίσχυση της απασχόλησης , βελτίωση δημογραφικών τάσεων, προώθηση ήπιας ενδογενούς ανάπτυξης, προστασία του δομημένου, πολιτιστικού και φυσικού περιβάλλοντος, βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων , προώθηση ίσων ευκαιριών για άνδρες και γυναίκες.

B. Ποσοτική Ανάλυση

Η ποσοτική αξιολόγηση των επιπτώσεων θα είναι εντελώς ενδεικτική καθώς βασικά μέτρα και παρεμβάσεις δεν ήταν δυνατόν να ποσοτικοποιηθούν.

Η ανάλυση γίνεται ως προς τα βασικά μακροοικονομικά μεγέθη της περιοχής : Ακαθάριστο Προϊόν και Απασχόληση. Η ανάλυση βασίζεται στο συνολικό κόστος των προτεινόμενων έργων και η εκτίμηση των επιπτώσεων γίνεται για το σύνολο του προγράμματος.

β1. Μεταβολή Ακαθαρίστου Τοπικού Προϊόντος

Η συνολική μεταβολή Ακαθαρίστου Τοπικού Προϊόντος οφείλεται :

1. στις άμεσες επιπτώσεις από την κατασκευή των έργων
2. στις έμμεσες επιπτώσεις από την κατασκευή των έργων
3. στις επιπτώσεις από την λειτουργία των έργων

Συμπεράσματα :

α. Η συνολική αύξηση του προϊόντος από τις προγραμματισμένες επενδύσεις στον χρονικό ορίζοντα της ανάλυσης ανέρχεται στις 34.000 χιλ. Ευρώ και υπερβαίνει κατά 25% το επενδυτικό κόστος.

β. Οι επιπτώσεις από την κατασκευή κορυφώνονται το 2006 και το 2007.

γ. Το προϊόν βαίνει άξον μέχρι το 2007, ενώ η μεγαλύτερη αναλογική αύξηση παρατηρείται το 2005.

δ. Το 2008 το προϊόν από τη λειτουργία και χρήση των έργων θα φτάσει τα 4,8 εκ. Ευρώ, ενώ το 2010 στα 6,9 εκ. Ευρώ (περίπου 7,5% του εισοδήματος της περιοχής σήμερα).

β2. Μεταβολή της Απασχόλησης

Οι επιπτώσεις διακρίνονται σε 2 κατηγορίες :

1. Άμεση και έμμεση απασχόληση κατά την κατασκευή

Συμπέρασμα : Η συνολική άμεση & έμμεση απασχόληση ανέρχεται στα 293 ανθρωποέτη εργασίας και η μέση ετήσια στα 70 – 75 ανθρωποέτη.

2. Απασχόληση από τη λειτουργία – χρήση των έργων

Συμπέρασμα : Μακροπρόθεσμα θα προκύψουν 138 θέσεις εργασίας, δηλαδή 1 θέση εργασίας ανά 200.000,00 Ευρώ επένδυσης.

5.2 Αιτιολόγηση Κατανομής Πόρων

Επισημαίνεται ότι το συνολικό κόστος του προτεινόμενου Προγράμματος Ανάπτυξης δεν είναι δυνατόν να προσδιορισθεί με ακρίβεια, λόγω αδυναμίας κοστολόγησης κάποιων βασικών παρεμβάσεων στην παρούσα φάση.

- Στο σύνολο του προγράμματος οι πόροι από το URBAN II ανέρχονται στο 43% του συνολικού προϋπολογισμού. Χρηματοδότηση λοιπών παρεμβάσεων : ΠΕΠ 80% και άλλοι πόροι 20%.
- Στο σύνολο του προγράμματος η σχέση Δημόσιων – Ιδιωτικών επενδύσεων είναι περίπου 85% - 15%, ενώ σε ότι αφορά ειδικά τις χρηματοδοτήσεις από το URBAN η σχέση αυτή διαμορφώνεται στο 92% - 8%.
- Παραγωγική Δομή : 17% ύψους του Προγράμματος.
Ανθρώπινο Δυναμικό : 15% ύψους του Προγράμματος
Φυσικό Περιβάλλον : 1,5% ύψους του Προγράμματος
Πολεοδομικό Περιβάλλον : 39% ύψους του Προγράμματος
Κοινωνικές Υποδομές : 5% ύψους του Προγράμματος
Πολιτιστικές Υποδομές : 12% ύψους του Προγράμματος
Τεχνικές Υποδομές : 9% ύψους του Προγράμματος
- Σε επίπεδο Αξόνων Προτεραιότητας:
1^{ος} άξονας 20,7 %, 2^{ος} άξονας 18,5 %, 3^{ος} άξονας 16,4%, 4^{ος} άξονας 9,7%, 5^{ος} άξονας 2,9%, 6^{ος} άξονας 16,4%, 7^{ος} άξονας 14,9%, 8^{ος} άξονας 1,5%.
- Σε μελέτες κατευθύνεται το 2,9% της δαπάνης του Προγράμματος.

Στο 6^ο Κεφάλαιο της μελέτης

Θέματα Εφαρμογής και Συντονισμού Παρεμβάσεων

6.1 Θέματα Εφαρμογής

Αναφέρεται ότι η επιτυχία ενός Προγράμματος εξαρτάται ανεξάρτητα από την ποιότητα και επάρκεια σχεδιασμού, από τη δυνατότητα της αποτελεσματικής εφαρμογής του και της αξιόπιστης διαχείρισης του, καθώς και από την κινητοποίηση του ενδογενούς δυναμικού της Περιοχής (κάτοικοι – Φορείς – Συντελεστές Παραγωγής).

Χρειάζεται αποδοτική λειτουργία από τις **είδη υπάρχουσες Δομές** που έχουν την ευθύνη του σχεδιασμού και της διαχείρισης του:

A. Διαχειριστική Υπηρεσία του επιχειρησιακού Προγράμματος (ειδική υπηρεσία του ΥΠΕΧΩΔΕ που προγραμματίζει, οργανώνει, παρακολουθεί, ελέγχει, αξιολογεί το Πρόγραμμα).

B. Δήμος Ηρακλείου και ειδικότερα το γραφείο του URBAN.

Χρειάζεται η ίδρυση **2 νέων Δομών** διαχείρισης και παρακολούθησης αξόνων ή / και μέτρων του Προγράμματος :

A. Φορέας Υλοποίησης του Προγράμματος Ανάπλασης του μέτρου 2.2. (πολεοδομική ανάπλαση Καμινίων)

Η διαδικασία Ανάπλασης μπορεί να γίνει με πρωτοβουλία του Δήμου ή του ΥΠΕΧΩΔΕ. Η αναγκαιότητα του Φορέα Ανάπλασης ορίζεται από τον Νόμο και θα τελεί υπό την εποπτεία του Δήμου. Θα είναι υπεύθυνος για την εκπόνηση της μελέτης, την προώθηση σχετικών διαδικασιών, την εκτέλεση έργων, την εξασφάλιση των απαιτούμενων πόρων, τον συντονισμό των φορέων, την παρακολούθηση της εφαρμογής του Προγράμματος Ανάπλασης και θα γνωμοδοτεί για το περιεχόμενο του Προγράμματος Ανάπλασης και για την έκδοση των αποφάσεων των διοικητικών οργάνων.

B. Φορέας Διαχείρισης του Άξονα 3 Προγράμματος

Αντίστοιχος Φορέας Διαχείρισης προβλέπεται και στον αρχικό σχεδιασμό του URBAN II . Θα είναι υπεύθυνος για τη διαχειριστική και υποστηρικτική λειτουργία του Προγράμματος , για την επιτυχή υλοποίηση όλων των Μέτρων του Άξονα 3 του παρόντος Προγράμματος, το λεπτομερή σχεδιασμό και την εξειδίκευση του, τη διαχείριση και αξιολόγηση του, καθώς και για την συμβουλευτική υποστήριξη για μελέτες, την ενημέρωση – πληροφόρηση των επιχειρήσεων.

6.2 Επισήμανση Αναγκών Συντονισμού Παρεμβάσεων

Τονίζεται ότι για την επιτυχία ενός Προγράμματος απαραίτητη προϋπόθεση είναι ο αποτελεσματικός συντονισμός μεταξύ των Φορέων που εμπλέκονται κατά την υλοποίηση των αντίστοιχων δράσεων.

Οι Φορείς είναι:

- Διαχειριστική Αρχή του Επιχειρησιακού Προγράμματος URBAN.
- Ο Δήμος.
- Η Δημόσια Επιχείρηση Τουρισμού, Πολιτισμού & Ανάπτυξης (ΔΕΤΠΑ).
- Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση.
- Το Πανεπιστήμιο.
- Το Μουσείο Φυσικής Ιστορίας.
- Τοπικοί Φορείς.

Αναλύονται οι λόγοι για τους οποίους είναι αναγκαίος ο συντονισμός των υπηρεσιών ώστε να βρεθούν όλες οι δυνατές πηγές χρηματοδότησης των έργων, για την απόλυτη τήρηση των κανόνων και των ρυθμίσεων, επειδή υπάρχει πληθώρα μέτρων και δράσεων και πρέπει να καλυφθούν όλοι οι τομείς. Οι υπεύθυνοι φορείς για την υλοποίηση των διάφορων μέτρων καθώς και οι δικαιούχοι είναι πολλοί και διαφοροποιούνται κατά περίπτωση.

Διαπιστώσεις Συμπεράσματα – Τοποθετήσεις

Το πρόγραμμα είναι ένα ολοκληρωμένο πολυτομεακό πρόγραμμα με συγκεκριμένη στρατηγική και στόχους και συντίθεται από 33 μέτρα και δεκάδες δράσεις. Από την μελέτη της Γ' φάσης προκύπτει ότι προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι του αναπτυξιακού προγράμματος θα πρέπει να υπάρξει συντονισμός 7 φορέων και να ιδρυθούν δύο νέες δομές διαχείρισης. Δεν αναφέρεται όμως πουθενά ποιος αναλαμβάνει τον συντονισμό. Θεωρούμε απαραίτητη και επιτακτική την ανάγκη ίδρυσης ενιαίου φορέα παρακολούθησης και συντονισμού των φορέων και υλοποίησης του αναπτυξιακού προγράμματος την ίδρυση του οργανισμού πολεοδομικής οργάνωσης που αναφέρεται στις προτάσεις μας της Β' Φάσης της μελέτης.